

CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?

*Miloš Dlouhý**

Abstract /

CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?

The aim of this article is to describe ideology, activists' strategy and official and unofficial structure of the largest neo-fascist movement in Italy. This text focuses on Italian neo-fascist group CasaPound Italia and analyses three ideological pillars in relation to liberal democracy, macro- and micro-economy and conception of the nation. The second part deals with various work and youth sections of CasaPound Italia and their role in the neo-fascist movement. The final section attempts to uncover informal structure of the group and points out the discrepancy between the public presentation and that for the radical activist core. The article is based on the analysis of printed and archive material, websites monitoring, interviews with activists and participation in demonstrations, blockades and social events of CasaPound Italia in the period between 20 April and 31 July 2014.

Keywords /

anti-system movement, CasaPound Italia, neo-fascism, revolution

* Mgr. Miloš Dlouhý, Katedra politologie Fakulty mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze, nám W. Churchila 4, 130 67, Praha 3. E-mail: xdлом900@vse.cz. Za cenné rady k současné Itálii a vřelé přijetí do italského prostředí děkuji profesorce Annalise Consetinno z římské Univerzity La Sapienza di Roma. Za odborné připomínky k historické a soudobé krajní pravici vděčím prof. Janu Ratajovi. Text vznikl v rámci projektu IGA VŠE F2/32/2015 „Strategie a taktiky současné české krajní pravice: vzkříšení ‚černé internacionály‘“.

Úvod

Soudobé neofašistické hnutí *CasaPound Italia* patří k úspěšným projektům současné evropské krajní pravice, která prožívá revitalizaci a nebývalý nárůst v celé Evropě. Politické strany radikální pravice se pomalu etablojí a volby do Evropského parlamentu jen potvrdily jejich podporu na evropské politické scéně. Úspěch slavila francouzská Národní fronta Marine Le Penové, která ve své zemi dosáhla vítězství ve volbách do Evropského parlamentu a předběhla tak i vládnoucí stranu prezidenta François Hollanda. Druhé místo na národní úrovni obsadily maďarský Jobbik se ziskem 14,67 %, řecký Zlatý úsvit (22,71 %) a polská strana Právo a spravedlnost (31,78 %). Za zmínku stojí také 13,32 % pro nizozemskou populistickou Stranu pro svobodu (EP, 2014). Evropská veřejnost se také stala svědkem teroristických útoků tzv. „vlků samotářů“¹ anebo odhalení neonacistických teroristických skupin ve Spolkové republice Německo.² Mimo volnou stranickou soutěž vznikají i nové antisystémové formace, jakou je *CasaPound Italia* (CPI).

Tato stať se zaměřuje právě na toto dominantní neofašistické italské hnutí, jež inspiruje³ i mladé aktivisty české radikální a antisystémové pravice, kteří se pokoušejí znovu hledat své vzory v Itálii a přebírat úspěšné aktivistické strategie a taktiky (Červenobílí, 2012; Dělský potápěč, 2009; Dělnická mládež, 2014; Revolta, 2012). Na prvomájovou demonstraci loňského roku v Ústí nad Labem si Dělnická mládež pozvala aktivisty *CasaPound Italia*. Federico Mattioni z mládežnického spolku *Blocco Studentesco* (BS) zde pronesl projev o společném boji sjednocené evropské mládeže. „*Blocco Studentesco má za cíl přinést stejného bojového ducha, jaký oživil CasaPound ve společenských sporech, na školách a univerzitách. Jako zbytek italské a evropské společnosti, rovněž studentská sféra prochází krizí hodnot, smysluplného odkazu, absencí zázemí a ochoty*“ (Dělnická mládež, 2014). Mattioni se zde také otevřeně přihlásil k odkazu a k tradicím fašistické Itálie a vyzval k návratu ke kořenům fašistického hnutí: „*Blocco Studentesco se vždy soustředilo na silnou identitu, s odkazem na jedinou italskou revoluci, a to z 20. a 30. let minulého století, která byla schopna docílit syntézy sociálních, národních a duševních hodnot*“ (Dělnická mládež, 2014).

Motivem k výzkumu této největší pravicové antisystémové formace současné Itálie je nedostatečné povědomí o této organizaci, čím dál častěji spojované i s českou krajní pravíci (MV ČR, 2012, 2013). Odborný text, jenž by kvalitativně zpracovával ideologii *CasaPound Italia* a mapoval její aktivistickou činnost, zatím v českém prostředí absentuje. Stať částečně navazuje na práci badatelského týmu z Florencie, který se ale úzce zaměřuje na politické násilí, glorifikaci násilné činnosti a sociální akce (Gattinara, Froio & Albanese, 2013; Gattinara & Froio, 2014). Analýza se opírá o autentický výzkum z prostředí ústřední římské organizace *CasaPound Italia*, jež vznikla jako první pobočka hnutí a stále si zachovává v celé Itálii dominantní postavení (Gattinara & Froio, 2014). Studie analyzuje ideové postuláty organizace *CasaPound Italia* a využívá kvalitativní metody nezúčastněného pozorování, zúčastněného pozorovatele a metodu nestandardizovaných rozhovorů. Nezúčastněné pozorování započalo 16. dubna a bylo ukončené k datu 12. května 2014.⁴

Autor nejdříve v pozici nezúčastněno pozorovatele zaznamenával činnost před hlavní centrálou *CasaPound Italia* v Římě. Nezúčastněná observace se zaměřila na sociální interakce návštěvníků klubu, příslušnost k subkulturám a symboliku krajní pravice. Následující část výzkumu již byla v roli zúčastněného pozorovatele, když se autor představil jako badatel zkoumající ideologii organizace.⁵ Posléze se autor mohl účastnit akcí *CasaPound Italia* v roli úplného pozorovatele, ale také pozorovatele jako participanta (ten je v sociální interakci se členy skupiny, ale nepředstírá, že je skutečným účastníkem či sympatizantem), kdy mohl vstupovat do četných diskuzí se členy a sympatizanty římské formace. V pozici úplného pozorovatele byl autor přítomen na seminářích, konferencích a festivalech, které byly organizovány přes římské komunitní centrum na římském hlavním nádraží Termini. V této konečné fázi autor studie využíval i neformální rozhovory, kde se spoléhal na spontánní generování otázek v přirozeném průběhu interakce, např. na demonstracích a blokáдах (k výzkumnému rámci viz Hendl, 2008: 174).

Výzkum je podložen kvalitativní analýzou oficiálních dokumentů, záznamy ze sociálních sítí, rozhovory s aktivisty a dotazníkovým šetřením.⁶ Studie také reflektuje monitoring z demonstrací, přednášek a aktivistických akcí, kde autor participoval jako nezúčastněný pozorovatel, zúčastněný úplný pozorovatel a v konečném sledu pozorovatel jako participant.⁷ Cílem tohoto textu je analyzovat ideologii organizace a popsat aktivistické strategie, jichž *CasaPound Italia* využívá především k podchycení městské mládeže,⁸ ale i k infiltraci na dělnická pracoviště.⁹ Studie neopomine ani popis organizační struktury a formální i neformální prezentaci organizace.

Celý výzkum se opírá o tři základní pilíře. Prvním z nich je výběr oficiálních dokumentů přístupných široké veřejnosti. Jedná se především o programovou listinu a dále pak o články zveřejněné na oficiálních internetových stránkách, facebookovém profilu hnutí a v neposlední řadě také o články z tiskového aparátu CPI. Druhým pilířem jsou pak jednotlivé orální záznamy s aktivisty a autorem uskutečněný rozhovor s vedením CPI na Via Napoleone III, Řím.¹⁰

Při zkoumání oficiální ideologie a struktury CPI jsem se snažil porozumět tomu, jakou ideologii toto hnutí deklaruje a jakou organizační strukturu ke své činnosti využívá. Základem mi byla kvalitativní analýza programových dokumentů, která se zaměřila na kategorické ideové postuláty. Ta byla doplněna o pramenné příspěvky z archivu webových stránek hnutí, zejména oficiálních vyjádření. Třetím pilířem je autorovo zúčastněné pozorování na demonstracích, přednáškách a blokáдах, které *CasaPound Italia* organizovalo v časovém rozmezí od 16. dubna do 31. července 2014.

Výzkumná otázka k ideologii CPI směřuje do tří vybraných okruhů. Prvním okruhem, který je ve výzkumu reflektován, je vztah k politickému systému a k režimu poválečné Italské republiky. V této oblasti je zkoumán nejen vztah k současnosti, ale také k minulosti. Druhý okruh se zaměřuje na ekonomický program. Na mikroúrovni je klíčové, jaký podíl by měli mít zaměstnanci na řízení podniků. Na makroúrovni jsem zkoumal, jak by měl vypadat stát po stránce hospodářské. Zároveň jsem zde nastínil i otázku vlastnictví. Třetí okruh

výzkumu ideologie CPI má za úkol zjistit, jaký druh nacionalismu *CasaPound Italia* pro-
sazuje a jaké pojetí národa si představuje jako „ideální“. Autor u této otázky bude vycházet
z klasické diferenciacie nacionalismu, která nacionalismus rozděluje na liberální, integrální
a nacionalismus rasového typu s biologickým či kulturním charakterem (viz Alter, 1990;
Fredrickson, 2003; Heywood, 2008; Rataj 2006).

Předmětem zájmu stati je i popsat a rozkrýt aktivistické taktiky organizace a zmapovat
organizační a sociální strukturu. Stěžejním pro tuto část bude výčet jednotlivých přidru-
žených pracovních sekcí a vysvětlení jejich funkce v rámci organizace. Otázka ke struktuře
bude směřována i k rozlišení mezi formální prezentací určenou pouze pro veřejnost, která
CPI představuje jako decentralizované autonomní hnutí, a podobou neformální hierarchie,
jež navenek nemusí být až tak zjevná. V této konečné části bude autor konfrontovat oficiální
stanoviska CPI s názorem¹¹ řadových členů a „podvůdců“ římských regionálních formací.

Před zahájením terénního výzkumu italské antisystémové pravice bylo důležité na-
jít především osoby¹² mající vliv i v regionálních organizacích, jež slouží pro badatele jako
„klíčníci“ umožňující vstup do neznámého prostředí (Disman, 2011: 306). Většina kontak-
tů, která umožnila vstup do prostoru římské antisystémové pravice, byla získána přímo
na demonstracích, přednáškách a ve sportovních klubech organizovaných právě *CasaPound
Italia*.

Italský neofašismus

Termínem neofašismus označuje většina badatelů především politické skupiny, hnutí
a strany, které svou ideologií odkazují k různým formám předválečného fašismu (Bosworth,
2009: 584). Určující pro diferenciaci neofašistických uskupení mohou být negativistické
postoje k demokratickému systému a fašistické rysy strany, skupiny či hnutí a jejich his-
toricky ideologické pozadí (Mudde, 2007: 14–15). Neofašistické hnutí lze označit za proud
otevřeně antisystémový, odmítající demokratické uspořádání a aktuálně usilující o likvidaci
ústavního řádu parlamentní demokracie. V ideologii a praxi dominuje biologický rasismus
a politicky motivované násilí. Politická soutěž v rámci demokratického systému je prý v pra-
xi vyloučena. Je tedy možné pouze násilné „revoluční“ ovládnutí společnosti. Hnutí vědomě
navazuje na tradice fašismu (Rataj, 2006). Případná „kolaborace“ s demokratickým politic-
kým systémem a „zneužívání“ občanských svobod jsou vnímány jen jako dočasné využití
„slabin“ systému k nastolení nového režimu.

Pro neofašismus je zejména v italském prostředí příznačný revizionismus. Rehabilitace
původního fašistického režimu a pozdější Italské sociální republiky, která je v neofašistickém
italském hnutí chápána jako návrat k původní fašistické ideologii, je ústředním progra-
mem antisystémového neofašistického hnutí soudobé Itálie, jež se snaží dávat liberálně
demokratický systém do kontrastu s fašistickým režimem (Barbieri, 1976: 7–96). Liberální
demokracie je považována za protinárodní element a stranický politický systém je odmítnut

ve jménu národní jednoty. Politické strany jsou chápány jako škůdci a zdroje rozměňování pospolitosti národa (CPI, 2014a). Nový politický systém má být založen na politické doktríně korporativismu, údajné syntéze kapitalismu a socialismu, která je prezentována jako tzv. „třetí cesta“.¹³ Jedinec se musí ztotožnit s aktivistickým principem voluntarismu, kde agilní člen formace je pouze součástí svého hnutí. „Očistné“ násilí spojené s kolektivním aktivismem je pro neofašistické organizace klíčové, pokud je upotřebeno ve jménu úspěchu společenství (Payne, 1995: 517; Paxton, 2004: 250). Pro fašismus je dle Paxtona příznačná potřeba větší integrace očištěné komunity a „*pocit uspokojení, že se vnořím do vlny společně sdílených pocitů, že obětují své drobné, malicherné starosti kolektivnímu dobru*“ (Paxton 2004: 23).

Společnost je u anisystémové pravice popisována jako nesmiřitelný konkurenční boj národů. Taktéž sociální darwinismus Francise Galtona a teorie přirozeného výběru Charlese Darwina jsou nedílnou podstatou ideologie antisystémové pravice (Gaddi, 1974; Barbieri, 1976: 284–301; Belci, 1977: 509–550; Heywood, 2008: 225; Paxton, 2004: 250). Pierre Milza uvádí k ideologii antisystémové pravice, že „*ctnosti ‚slabých‘, jako milosrdenství, láska k druhým, cit pro humánnost a spravedlnost, respektování práv lidské osobnosti atd., jsou odsuzovány ve jménu nerespektování zákonů džungle, a agresivita, síla, disciplína, zvířecí instinkt dobývání a obrany určitého teritoria jsou zde vysoce ceněny*“ (Milza, 2005: 213). Pro neofašismus je podstatným znakem i náboženský mýtus¹⁴ a věčné hledání dávno ztracené mýtické epochy národa-kmene.¹⁵ Motivem je pokušení vzkřísit a probudit v masách nostalgii po novém evropském obrození, „reconquisté“¹⁶ všech evropských národů.

Mimo zavedený pojem neofašismus využívá italský politolog Pietro Ignazi termín postfašistické strany a hnutí, jímž částečně nahrazuje pojem neofašismus (Ignazi, 1994). Postfašismus podle autora přesně vystihuje italskou poválečnou situaci a personální a ideovou kontinuitu (post)fašistických stran, jakými byly *Movimento Sociale Italiano* (MSI) a otevřeně antisystémové formace typu *Ordine Nuovo* (ON) či *Terza Posizione*.

V žádné jiné zemi nebyla tak živná půda pro vzrůst neofašismu jako v poválečné Itálii, která měla značný problém se jasně odříznout od předchozího fašistického režimu (Payne, 1995). V Itálii neproběhla jasná defašizace ve stylu německé denacifikace a personální a institucionální kontinuita byla v některých oblastech nového státu více než zřejmá (Barbieri, 1976: 284–301; Belci, 1977: 509–550; Payne, 1995). Nová Italská republika si dokonce některé vyjednané dohody fašistického režimu s římskokatolickou církví zasadila do ústavy¹⁷ a ponechala si monopol v Instituci pro průmyslovou obnovu (IRI), založené přímo Benitem Mussolinim pro účely sociálně paternalistické politiky fašistického státu (Segreto, 1998). Fašismus v Itálii nebyl konfrontován s podobnou diskreditací jako německý nacismus, a tak již v květnu 1945 vnikla první zaznamenaná neofašistická organizace *Fasci d’Azione Rivoluzionaria* (FAR) (Barbieri, 1976: 18). *Fasci d’Azione Rivoluzionaria* byla oficiálně zaregistrována v prosinci 1945 Giorgiem Almirantem a Robertem Mivellem a stala se tak – i personální – předchůdkyní významné neofašistické strany MSI (Bull, 2007; Barbieri, 1976). Organizaci tvořili bývalí fašisté a antikomunistické skupiny zaměřujících se na teroristické¹⁸

a subversivní akce proti novému režimu a spojeneckým armádám (Gaddi, 1974: 3–43; Milza, 2003: 89–113).

Významným počinem pro celou italskou antisystémovou pravicovou scénu se stalo založení MSI a poté úspěšný vstup této otevřeně neofašistické strany do politického systému Italské republiky. MSI byla složena z velké části z bývalých straníků Fašistické strany Itálie (PFI), kteří se nehodlali smířit s prohrou italského fašismu a již dříve se angažovali v poválečném ilegálním postfašistickém hnutí (Bull, 2007; Payne, 1995; Gaddi, 1974; Milza, 2003: 89–113). Strana dosáhla prvního úspěchu v roce 1953, když ve volbách do italského parlamentu¹⁹ získala 5,9% hlasů a do konce 70. let se její výsledky pohybovaly mezi 5 až 10% (Ignazi, 1994: 99; Milza, 2003: 94; Payne, 1995: 550). V 70. letech s příchodem nového neofašistického teroristického násilí a taktiky *stragismo*²⁰ se předseda Giorgio Almirante obával diskreditace MSI (podle některých důkazů se na vražedných atentátech podíleli i členové MSI – viz Barbieri 1976), byl tedy ochoten spolupracovat s křesťanskými demokraty a vytvářet ad hoc koalice. Nicméně tento nový směr vyvolával pnutí u radikální členské základny, jež takovou spolupráci striktně odmítala.

Poslední etapa strany je spojena s umírněným Gianfrankem Finim, usilujícím o zpřetrhání fašistických kořenů strany. Fini posléze přivedl MSI do Národní aliance a následně v roce 1994 do vládní koalice se Silviem Berlusconiem, kde strana získala tři ministerská křesla. První italská neofašistická strana se tak pomalu rozpustila v Národní alianci a posléze jako politická strana zcela zanikla. I přes snahy některých reformátorů si uchovávala záměrně fašistickou image a program až do zániku MSI vycházel z fašistického sociálního paternalismu Veronské charty práce (Ignazi, 1994). V současném italském stranickém systému působí již pouze marginální neofašistické strany, jakými jsou např. *Forza Nuova* či *Fiamma Tricolore*,²¹ jež se neúspěšně pokoušejí stylizovat do nástupce slavnější předchůdkyně MSI.

Poválečná Italská republika byla ideologicky polarizovanou zemí a politická radikalizace vedla i ke vzniku „podzemních“ antisystémových pravicových²² formací. Ty deklarovaly, že chtějí systém tehdejší Italské republiky svrhnout za pomoci násilné revoluce. Participace v soutěživém stranickém systému byla zavržena a neofašistické organizace se zaměřovaly na subversivní teroristickou činnost, jež eskalovala začátkem 80. let při bombovém masakru na vlakovém nádraží v Boloni (Bull, 2007; Barbieri, 1976). První antisystémové pravicové organizace se rekrutovaly z již zmiňované *Fasci d' Azione Rivoluzionaria* a tvořily jak paramilitární spolky, tak volné intelektuální politické kluby zaměřující se na rehabilitaci fašismu a rozvíjející fašistické teorie. Bojovými neofašistickými formacemi, které se dopouštěly systematického násilí v Itálii, byla uskupení jako *Avanguardia nazionale*, *Comunità Organica del Popolo*, *Movimento Tradizione Romano*, *Lotta di Popolo* či *Terza Posizione*. Důležitým sdružením bylo *Ordine nuovo/Centro studi Ordine Nuovo* (ON), jež se zaměřovalo i na teoretickou a publikační činnost a vytvářelo intelektuální základnu neofašistického hnutí v celé tehdejší západní Evropě.²³ *Ordine Nuovo* založil člen MSI a novinář Pino Rauti, jenž později vydělil ON jako svébytnou organizaci nezávislou na MSI. *Ordine Nuovo* mimo teoretické

a publikační zázemí usilovalo také o vytvoření elitní pravicové organizace, jež by byla vybavena odhodlanými vojáky ochotnými bojovat za její ideu. Organizace měla být pouze pro elitní aktivisty a neměla se stát masovou záležitostí. Aktivisté se poté účastnili teroristických útoků po celé Itálii. *Ordine Nuovo* bylo v roce 1973 rozpuštěno italským soudem (Bull, 2007).

CasaPound Italia jako současné neofašistické hnutí Itálie má tak možnost dostatečně navazovat na postfašistické předchůdce a čerpat z jejich empirického a teoretického základu. Nedílnou součástí hnutí je i adorace padlých a vězněných neofašistů majících sloužit jako vzor rytířských ctností (viz dále kult Francesca Cecchina).

CasaPound Italia: vzkříšení italského fašismu?

Vznik a vývoj hnutí

Historii CPI lze rozdělit do tří svébytných etap vývoje hnutí. První etapu můžeme datovat od konce 90. let 20. století, kdy se po zániku MSI a diskreditaci dříve antisystémové italské pravice účastí ve vládě po roce 1994 otevřel prostor pro nové strany a organizace radikální a antisystémové pravice (Ignazi, 1994: 99–121). Počáteční fáze byla subkulturní, neboť se zakládala na působení poměrně malé skupiny aktivistů pocházející původně z blízkého okolí punkrockové hudební skupiny *ZetaZeroAlfa*²⁴ a jejího vedoucího představitele Gianluky Iannoneho.²⁵ Skupina se začala formovat v roce 1997 v kulturní pivnici neofašistické mládeže *Cutty Sark* v Římě. Zde se začala vyjadřovat i k politickým událostem a pokoušela se posluchačům přes hudbu zprostředkovávat své politické názory. Texty hudební kapely *ZetaZeroAlfa* agresivně pranýřovaly systém neoliberální Itálie a vyzývaly ke světové revoluci a k svržení tzv. nového řádu. Frontman kapely Gianluca Iannone se ve svých textech nevyhýbal ani přímé adoraci násilí a otevřeně nenávisným písním (Gattinara & Froio, 2014: 160–167): „*My jsme ti, kteří tě o sobotní noci sejmu, protože jsi již zcela zapomněl na své dobré mravy a vychování.*“ (Archivio nonconforme, s.d.). Nedílnou součástí repertoáru jsou i skladby oslavující sebeobětování a toužebné snění po novém italském impériu: „*Mé srdce je chyceno do spáru orla. Až do posledního vojáka, dechu a úsměvu budu chránit vlajku trikolory. Mé srdce bude navždy uvězněno láskou k říši*“ (Archivio nonconforme, s.d.). Tradičním rituálem na koncertech byla a je *cinghiamattanza*, která má být nekonformním sportem a tancem zároveň. Příslušníci hnutí se pokoušejí svého soupeřníka zasáhnout koženým páskem (Zetazeroalfa, 2012). Má jít údajně o znovuzískání tělesnosti ve světě, který je „*zakomplexovaný, paranoidní a má dekadentní vztah k tělu*“ (CPI, 2012). Tanec má vyjadřovat společného národního „*ducha*“ a utužovat vzájemnou pospolitost v rámci jednotného kolektivu. Rituál *cinghiamattanza* je možné také chápat jako vzdor proti moderně a hodnotám současného světa, v němž se prý „*zrodila anorexie, sebepoškození, kastrace, únava*“. *Cinghiamattanza* je tak „*znovuobjevením krásy těla v potu a radosti ze společné činnosti*“ (CPI, 2012).

Druhá etapa je spojena s přeměnou ze subkulturní podoby na organizovanou politickou činnost. V roce 2003 okupovala skupina aktivistů první budovu Casa Montag v centru Říma a neoficiálně začala používat název *CasaPound Italia*²⁶ se symbolem „želví“ římské bojové formace obklopené svazkem holí (CPI, 2012). *CasaPound Italia* v této době odmítala vést „archaickou“ stranickou politiku a nepokrytě opovrhovala tradiční politickou soutěží: „V národě, kde se politika prezentuje ve svých nejhorsších formách, od volební večere příslušného výkonného výboru po slovní potyčku na vulgární témata na hony vzdálenou skutečným potřebám italského lidu, totéž slovo ‚politika‘ vyvolává v představách toho, kdo slyší toto slovo, silné pocity na zvracení.“ (CPI, 2012). Politický aktivismus CPI je s vitálním nadšením představován jako srozumitelná „politická akce, činnost, přímá a lidová účast na určení jednoduššího života, která má vést k vyřešení národních konfliktů a sociální nespravedlnosti ve společnosti“ (CPI, 2012). Zrod nové organizace je také připisován frustraci rebelující římské krajně pravicové mládeže, která se necítila být dostatečně reprezentována tehdejší nabídkou neofašistických stran a odmítala se stát součástí sešněrovaného politického aparátu (Antonio, 2014). Nicméně již v této době byla organizace otevřená sympatizantům z různých radikálních a antisystémových pravicových politických stran a kultovní zakladatel hnutí Gianluca Iannone kandidoval za neofašistickou stranu *Fiamma Tricolore* (Iannone, 2010). Druhá etapa je tak spojena i s podporou politické strany *Fiamma Tricolore* a s vytvářením organizované struktury. *Fiamma Tricolore* byla podporována CPI při parlamentních volbách 2008 a členové hnutí se aktivně zapojovali do struktur této antisystémové strany. Po rozporech a neúspěchu ve volbách skončila i podpora ze strany CPI.

Třetí a zatím poslední etapa vývoje CPI se soustřeďuje na posilování organizace a rozšiřování vlastní sítě pracovních formací. V rámci hnutí vznikaly další okupované domy, knihovny či sportovní, pracovní a studentské organizace mající již své vlastní pobočky mimo Řím a přilehlou oblast Lazio. Důležitým krokem bylo založení studentské organizace *Blocco Studentesco*, usilující o podchycení středoškolské a vysokoškolské mládeže. Změnil se i pohled na soutěživý stranický systém a představitelé CPI se nově snaží proniknout na komunální úrovni v regionu Lazio. Hnutí získalo i formální znaky čitelné hierarchie v čele s vůdcem Gianlucou Iannone a prvním místopředsedou Simonem di Stefanem.²⁷ *CasaPound Italia* má v této poslední fázi již kolem pěti tisíc členů a navíc několik desítek tisíc sympatizantů s jistým mobilizačním potenciálem (CPI, 2014b; Antonio, 2014; Gattinara & Froio, 2014).

Organizace se snaží vytvářet²⁸ seriózní obraz hnutí a nehodlá již být spojována pouze s rebelující „undergroundovou“ subkulturou. Ústřední vedení CPI nevyklučuje ani účast v následujících parlamentních volbách, čímž by se naplnila očekávání členů a sympatizantů, kteří by prý chtěli již konečně volit autentickou fašistickou²⁹ stranu (CPI, 2014b; Antonio, 2014). Poslední vývoj je spojen i se začínající spoluprací s Ligou Severu (*Lega Nord*) v čele s charismatickým vůdcem Matteem Salvinim. Demontrace původně regionalistické Ligy Severu se mohou těšit podpoře aktivistů CPI a Salvini volá i po společné „Národní frontě pro Itálii“ (Signorelli, 2014). *CasaPound Italia* je zatím k těmto projektům Ligy Severu plně solidární a zcela otevřeně Salviniho podporuje. V úctě mladých členů CPI je také europoslanec

za Ligu Severu Mario Borghezio, který patří k veteránům neofašistické italské scény (byl i členem ilegální teroristické organizace *Ordine Nuovo*).

Ideologie

Vztah k systému: heroická minulost a „úpadková“ moderna

CasaPound Italia samo sebe označuje za fašistické hnutí, za fašisty třetího tisíciletí. Usiluje prý o nedokončenou revoluci z 20. až 40. let 20. století a chce být soudobou revoluční avantgardou proti modernímu světu. Duchovním otcem italské vlasti je pro CPI Benito Mussolini, který se podle ústředního vedení „jako jediný dokázal postarat o italský národ a odstranit antagonistické třídní vztahy ve společnosti“ (CPI, 2014b; Antonio, 2014). Velká pozornost je věnována Italské sociální republice; tzv. Republika Saló byla ustanovena nacisty na severu Itálie u jezera Lago di Garda a po vylovení spojeneckých armád na jižním cípu Apeninského poloostrova se stala poslední baštou italského fašismu. Právě v této konečné fázi italského fašismu spatřuje CPI „ryzí“ fašismus, jenž již byl téměř zcela „oproštěn od kariéristů a nebyl už zatížen zbytečnou politikou kompromisů“ (CPI, 2014b).³⁰

Kultovním fašistickým filosofem je Julius Evola, jeho spis „Vzpouřina proti modernímu světu“ (Evola, 1934) je v celém hnutí značně oblíben. Evolovo dílo se rozebírá na mnoha diskuzích a konferencích věnujících se odkazu fašistického filosofa (CPI, 2014c).³¹ Evola je uznáván jako obhájce tradicionalismu a duchovní transcendence, jenž doufal, že italský fašismus a nacismus jsou poslední obranou před „dekadentní“ modernou. V duchu staré fašistické touhy po výboji a expanzi využívají aktivisté adrenalinové posedlosti souhlasně naladěné mládeže a bubnují do nového fyzického boje. Evolovo pravidlo „nevyhýbat se nebezpečí, naopak je vyhledávat“ se stalo v CPI vžitým posláním (budovy CPI jsou těmito hesly popsány). Nápis v ulicích, kde sídlí CPI, jsou prý výzvou ke „konzervativní revoluci“, jakou Julius Evola horlivě propagoval (Evola, 1934). Vztah k boji a násilí narůstá v aktivistickém jádru CPI až do iracionálních rozměrů a v kolektivu agilních členů, kteří se oslovují jako „militanti“, se připouští, že násilí a boj může mít i očistný charakter: „Heslo zní: Jednat!“ (Lapia, 2010). Přímá akce a schopnost neprodleně konat (decizionismus) má být hlavní předností hnutí oproti zavedeným stranickým strukturám (CPI, 2012, 2014b).

Pro současné italské neofašisty byla historická epocha Benita Mussoliniho zlatým věkem a poválečná Italská republika je tak dekadentním antipodem k bývalému fašistickému režimu. Podle ústředního vedení římské organizace „je třeba změnit podstatu liberálně demokratického režimu, jelikož dnešní režim je protinárodní a dostatečně nehájí zájmy svých lidí. Stát, který není schopen se postarat o svůj lid, nemá žádnou čest“ (CPI, 2014b). Z této doby je oceňován pouze podvratný a teroristický boj neofašistických podzemních skupin a akce zabitých neofašistů jsou dodnes součástí oslavného kultu, jenž k padlým aktivistům připojuje mýtické rytířské ctnosti.³²

Na současnou ekonomickou krizi se nahlíží jako na velké pozitivum, při němž se údajně „liberální hodnoty a materialismus, ve kterých byla konzumní společnost vychovávána, den po dni stávají méně důvěryhodné a méně obhajitelné“ (CPI, 2014b). Pro členy a sympatizanty je příznačné očekávání toho, že se současná krize ještě více prohloubí a „poté přijde opětovně na řadu historií osvědčený fašismus“ (Antonio, 2014). Zakladatel *CasaPound Italia* Gianluca Iannone v jasně prohlásil, že hnutí žádné kompromisy s režimem dělat nemůže: „Znovu si vzít všechno“, má být přímou odpovědí ohledně programu a vztahu CPI k současnému systému liberální demokracie (CPI, 2014a; Alternativright, 2012).

Ekonomický a sociálně paternalistický program

Fašističtí teoretikové se vždy pyšnilí tím, že našli „recept“ na překonání liberalismu a marxismu. Ten měl vytvořit novou společenskou syntézu v podobě tzv. korporativního státu. Fašismus měl být „revoluční“ a chtěl vybudovat společenské zřízení, které se ostře vymezí proti hodnotám moderního světa.³³ Antimodernistický étos fašismu usiloval o „návrat“ k tradicionalistické organické jednotě ve společnosti a o nastolení rasové či etnické pospolitosti národního kmene lidí stejné krve. V tomto duchu měl fungovat i korporativistický fašistický ekonomický systém, jenž se stal zároveň i systémem politickým (Modráček, 1947: 160–193; Pitigliani, 1993). Ekonomický program fašistického státu byl představen nejdříve v dubnu 1927 v Chartě práce a poté v okleštěné Italské sociální republice, kde Benito Mussolini vystavil osmnáctibodovou Veronskou chartu (Farcito & Buzzano, 2002–2003: 785).

Právě Veronská charta je základním dokumentem k ekonomickému programu CPI a Mussoliniho manifest z Verony je stále přijímaným návodem k budování nové italské společnosti (CPI, 2014b; Antonio, 2014). Fašistický syndikalismus je aktivně prosazován v pracovní formaci *Blocco Lavoratori Unitario* (BLU), která se snaží infiltrovat mezi dělníky anebo se pokouší prosazovat blokády v italských firmách, jež podle CPI nedostatečně upřednostňují italské pracující.³⁴ Nepříjemné jsou i italské společnosti expandující mimo Itálii, které nabízejí práci cizincům, čímž „se nepodílejí na rozvoji současné Itálie (...) Podnik, jenž se pokouší přenést své filiálky do cizích států, bude vystaven striktním trestním sankcím“ (CPI, 2013).

Italské firmy podle BLU musí být ochotny konzultovat zásadní strategické otázky se syndikáty, které budou sdružovat většinu zaměstnanců daného podniku. Vstup do pracovních organizací by se měl stát v budoucnosti povinným a tento nový sociální „výdobytek“ bude včleněn i do ústavy nového státu (CPI, 2013). Zaměstnavatel musí také nabízet plnohodnotné smlouvy a vzdát se flexibilních či polovičních úvazků. Společnost nad 50 zaměstnanců musí mít fond pro „socializaci“ propuštěných zaměstnanců a vytvořit si dostatečné finanční rezervy, z nichž budou moci zaměstnanci čerpat během případného úpadku společnosti (CPI, 2013).

„Třetí cesta“: privilegovaný korporativismus

Zodpovědné vedení CPI³⁵ navrhuje vytvoření velkého a silného státu ochotného zajistit práci a sociální ochranu pro všechny Italy. Stát musí mít dostatečně velké pravomoci, aby byl schopen dotlačit podniky k velkorysé podpoře národní ekonomiky. CPI odmítá současný globální kapitalismus, jenž obviňuje z tříštění národní pospolitosti (CPI, 2013, 2014b; Fabio, 2014): „*Proces globalizace ničí naši identitu a škrtí naše národy. To vede k dalšímu zlu – dovozu námezdní otrocké síly, známému též pod termínem imigrace. Ta slouží zájmům výše zmiňované kliky, která velmi úzce spolupracuje s levicovými uskupeními a některými náboženskými spolky*“ (Dělský potápěč, 2013). Pranířování kapitalismu je směřováno proti neoliberálnímu pojetí trhu a nadnárodním globálním strukturám, ale tradiční vlastnické vztahy jsou respektovány do té míry, pokud se nezpronevěří dominantní ekonomické politice státu (např. lichva či jakákoliv spekulace s italským národním majetkem). „*Soukromé vlastnictví, plody práce jednotlivce, individuální úspory a integrace lidské osobnosti musí být stále zaručeny naším státem*“ (Fabio, 2014; CPI, 2013).

K elementárním ekonomickým pilířům programu *CasaPound Italia* má patřit „*zajištění bydlení pro italské rodiny, práce, hospodářství a solidarita s těmi, kteří prožívají smutné chvíle kvůli ekonomickému systému, který národ rozděluje do stále více od sebe vzdálených kast*“ (CPI, 2012). Program CPI předpokládá znárodnění všech strategických energetických podniků a vodáren a vytvoření zemědělských družstev. Cílem je dosáhnout tak potravinové a energetické soběstačnosti Itálie (CPI, 2013).

Nedílnou součástí programatiky hnutí je péče o dítě a matku. Budoucí italský stát by se měl postarat o vyšší přirozenou natalitu, aktivně propagovat podporu mateřství a usilovat o bezplatnou distribuci mléka a čerstvého ovoce pro italské děti (CPI, 2013). Italové se budou moci opřít i o bezúročné půjčky a snadnou dostupnost bydlení.

Projekt nového „sociálního“ státu by měl být financován z přísně progresivního zdanění příjmů, z vyššího zdanění neitalských firem a z cel na konkurující zemědělské a průmyslové výrobky. Bankovní systém se má vrátit k modelu fungování bankovní soustavy z roku 1936 (CPI, 2013). Banky budou pod kontrolu státu a „*otázka peněz musí být již jen v zájmu národního společenství, a ne být servilním posluhovačem nadnárodního kapitálu*“ (CPI, 2014b). Přímo v programu je explicitně odkazováno na dvorního fašistického teoretika a Mussoliniho ministra školství, jímž byl Giovanni Gentile.³⁶ Budoucí společenský řád má být prosazován dle Gentileho zásad a organická³⁷ společnost bude „*diktována na základě tzv. kulturního humanismu práce*“ Giovanniho Gentileho a jeho teze o fašistickém korporativismu, který je základní podmínkou tzv. „*třetí cesty*“ (CPI, 2013, 2014b).

Korporativistický systém má zcela skoncovat s liberální demokracií, která bude nahrazena kvalitativně lepším systémem „organické demokracie“. „*Ukázalo se, že liberální demokracie není schopna zajistit práci pro naše lidi, a tedy musí být nahrazena novou organickou demokracií. CasaPound Italia prosazuje, aby v poslanecké sněmovně a senátu zasedaly pouze produktivní kategorie podle roky osvědčené fašistické praxe*“ (CPI, 2014b). Produktivními

kategoriemi mají být zejména vybraní zástupci z řad zemědělských a řemeslných průmyslových syndikátů (Fabio, 2014). Korporativistické zřízení dle fašistického vzoru má „zachránit Itálii před následky globalizace“ (CPI, 2014b).

Vyhlášení evropské „reconquisty“

Národ není italskou krajně pravicovou formací považován za hermeticky uzavřený a za přísně stanovených podmínek se připouští možnost určité propustnosti do národního celku. Nicméně agilní část členstva CPI intenzivně volá po „reconquistě“ Evropy a obhájí teorii tzv. biologického realismu, který odmítá „rovnostářské“ ideologie, nad něž staví „osvědčené“ přírodní zákony (Fabio, 2014; Antonio, 2014). Teorie biologického realismu nejčastěji vychází ze sociálního darwinismu a usiluje o nastolení tzv. organické demokracie, která je prý možná pouze v homogenním národě. Italský národ je tak představován metaforou přírodního organismu, jenž může být udržen pouze v historických hranicích původního římského státu.³⁸ „*Národy by měly být před sebou uzavřené do té míry, aby se dostatečně mohl rozvíjet přírodou jim daný genofond*“ (Fabio, 2014). Vychází se z rasové teorie etnopluralismu, kde je národ pojímán jako přírodní organismus, jenž může vzkvétat pouze ve své rodné vlasti. Evropa se má navrátit k národním svrchovaným státům a vyhlásit novou evropskou „reconquistu“. *CasaPound Italia* počítá s deportací imigrantů do zemí jejich původu: „*CasaPound Italia má v úmyslu navrhnout jasné řešení, od deportací ilegálních přistěhovalců až po nucené vysídlení podobné tomu, jaké utrpěli Italové v Libyi a Francouzi v Alžírú*“ (Radio Bandiera Nera, s.d.: 23). Do té doby CPI navrhuje „*vytvářet ideologicky osvobozená území čtvrtí a měst, kde budou moci vyrůstat nové budoucí alternativy proti soudobému systému*“ (Radio Bandiera Nera, s.d.: 21).

Jednotlivé národy v globalizovaném světě jsou vnímány jako vazalové neoliberálního systému korporací, je tedy nutné je od nadnárodních struktur osvobodit (Radio Bandiera Nera, s.d.). Těmito nadnárodními strukturami se míní nejen obchodní korporace, ale i vojenské paktů, jako je Severoatlantická aliance. Evropská unie je podle CPI pouze nástrojem neoliberálního kapitalismu a stala se žalářem národů Evropy. Celoplanetární osvobození národů má údajně zastavit globální toky současné migrace, neboť ta je prý uměle vytvořena dravým mezinárodním kapitalismem, jenž má záměrně vykořeňovat tradiční pospolitost národa (Antonio, 2014). Třetí svět již údajně je pod kuratelou „jistých“ globálních skupin (v dokumentech CPI se antisemitismus explicitně nepoužívá, ale v prohlášení některých členů se vyskytuje nepřímě v ekonomické podobě – Antonio, 2014), *CasaPound Italia* podporuje osvobozenecí boj všech národů a „*je plně solidární se všemi národy usilujícími o svou vlast*“ (CPI, 2010a).³⁹

Místopředseda CPI Simone di Stefano oficiálně odmítá původní biologický rasismus a tvrdí, že Itálie je otevřená i pro „přizpůsobivé“ nepůvodní Italy, kteří v Itálii žijí již minimálně druhou generaci. Nicméně v organizaci CPI je vlivný spíše odkaz na rasové fašistické

teorie obhajované z pozice tzv. sociálního darwinismu a Radio Bandiera Nera ve své relaci jasně konstatuje, že „*vstup do italského národa si nelze koupit a Italem se lze pouze narodit*“ (Radio Bandiera Nera, s.d.: 23). Oficiálně se hnutí snaží prezentovat jako organizace, která neuznává žádné formy rasismu a odmítá rasově motivované útoky svých členů a sympatizantů. V politické praxi však volá po nové „reconquistě“, po deportaci neevropských národů a po vytváření ideologicky osvobozených zón uvnitř současného systému (Radio Bandiera Nera, s.d.: 23). Militanti z řad CPI se nevyhýbají ani cíleným násilným útokům na arabské a africké imigranty (Kington, 2011).

Struktura organizace

Subkulturní počátky *CasaPound Italia* se dodnes promítají do deklarované podoby organizace, která v některých případech setrvává na autonomní podobě hnutí bez jasného vůdcovského centra. Pro část subkulturně orientovaného členstva je podstatné zdání vlastní autonomie a nezávislosti na jakékoliv formě byrokratického aparátu. Takovéto nekonformní vymezení proti současnému modernímu světu patří k „revoluční“ rebelské image části italské neofašistické mládeže a Gianluca Iannone vždy pečlivě zdůrazňuje, že CPI je nekonformním fašistickým hnutím nové Itálie (Il Tempo, 2014; Libero, 2014; La Mosca Bianca, 2008).

Nicméně jak již bylo v úvodní části nastíněno, CPI je organizací s přísnou hierarchií a s nezpochybnitelnou autoritou, vůdcem Gianlucou Iannonem a mladým místopředsedou Simonem di Stefanem. Nezpochybnitelné je také neoficiální ústředí CPI v samém centru Říma na lukrativní adrese via Napoleone III n. 8, které je hybnou silou italského hnutí (Fabio, 2014; Antonio, 2014). Vůdce Gianluca Iannone je považován za mýtického zakladatele, jeho postava se v hnutí těší úctě a je nekriticky adorována. Iannone je označován jako vůdce fašistů třetího tisíciletí“ (*il capo dei fascisti del terzo millennio*).

V rámci struktury organizace jsou klíčovými přidružené spolky, jež se specializují na práci s mládeží, infiltraci na dělnická pracoviště anebo na sportovní a kulturní vyžití členstva a sympatizantů CPI. Nedílnou součástí celé struktury jsou i komunitní centra a knihovny věnující se propagaci fašistické teorie. I ty jsou rovnoměrně rozesety po celé Itálii včetně ostrova Sicílie.

Nejvýznamnější mládežnickou organizací je již zmiňovaný Studentský blok (*Blocco Studentesco*, BS), který je integrální součástí CPI a zároveň má nejpočetnější členskou základnu. Další organizací je *La Muvra* („Muflon“), spolek zajišťující sportovní vyžití, zejména výlety do přírody spojené s vysokohorskou alpinistikou. Posledním významným uskupením, jež usilovně zaměřuje svou činnost na italské pracující, je již zmiňované *Blocco Lavoratori Unitario*, tzv. sjednocené odbory. S hnutím jsou také spjata další zájmová uskupení, leč ve srovnání s výše zmíněnou trojicí jsou početně marginální a téměř neaktivní. Za zmínku stojí ženská skupina Ženy a akce (*Donne e Azione*), která je podle CPI „*vždy*

v čele frontové linie“ (CPI, 2014a; Focarelli, 2010). Fašistické umění je zastoupeno v sekci *Artisti di CasaPound* a asociaci bojových sportů sdružuje *Il Circuito – Circolo Combattenti CasaPound*.

***Blocco Studentesco*: neofašistická „avantgarda“**

Blocco Studentesco byl založen studentem Francescem Polacchim⁴⁰ v létě 2006 v Římě jako mládežnická pobočka CPI (Primicerio, 2009). Zprvu zakládal své pobočky v oblasti Lazio s římskou centrálou na adrese Piazza Pierin del Vaga, posléze se mládežnické sekce rozšířily od jihu po sever Itálie, kde má BS několik desítek vlastních poboček. Činnost organizace se soustřeďuje zejména na univerzitní prostředí a střední školy, kde se také pokouší kandidovat do lokálních středoškolských parlamentů. Významným úspěchem bylo vítězství BS v oblasti Emilia Romagna a na některých školách přímo v Římě (La Stampa, 2012; BS, 2014). Demonstrace a akce pod záštitou BS jsou schopny mobilizovat až tisícovku členů a sympatizantů (BS Ascoli, 2014). Aktivisté BS přicházejí s pestrou nabídkou sportovního a kulturního využití ve sjednoceném kolektivu, významnými událostmi jsou i hromadné večere a festivaly spojené s hudbou, divadlem a ideologicky podbarveným graffiti. Jednotlivé regiony Itálie, kde jsou zastoupeny sekce BS, pořádají přátelské zápasy např. ve vodním pólu a ragby. Na neofašistické kulturní scéně se zase provozuje tzv. nekonformní divadlo (*teatro nonconforme*).

Neofašistická mládež se pasuje do role poslední revoluční avantgardy, která je jako jediná ochotná bojovat proti systému a zvrátit stávající pořádky. Pro skupinu je příznačný revoluční patos spojený s chválou mládí a přímou akcí. Údajným cílem je také sjednotit společného „revolučního ducha“ a zbavit mládež „dekadentního“ materialismu (BS, s.d.). *Blocco Studentesco* se otevřeně hlásí k italskému fašismu a tradičně pořádá vzpomínkové demonstrace a přednášky k výročí 28. října, tzv. „velkého pochodu na Řím“. ⁴¹ *Viva il fascismo*, *Viva il duce* jsou hesla provolávaná na akcích BS i facebookovém profilu *Blocco Studentesco di Roma* (BS di Roma, 2012). Apologie fašismu je podávána v ryzí podobě a historický revizionismus je obhajován podle výkladu imperiální politiky italským básníkem a integrálním nacionalistou Gabrielem d'Annunziem.⁴²

Mladý aktivista Mauro, který se v BS angažuje od svých 16 let, soudí, že fašistické mládežnické hnutí přináší „novou naději do konzumně prohnílé italské společnosti a znovu pro mladé lidi objevuje solidaritu a národní pospolitost, demontovanou levicově liberálním režimem poválečné Itálie“ (Mauro, 2014).⁴³ *Blocco Studentesco* má v současné době silnou členskou základnu po celé Itálii a je schopné mobilizovat své členstvo a sympatizanty ve výjimečných událostech během několika hodin. *Blocco Studentesco* se např. aktivně účastní záchranářských prací při povodních a jiných přírodních katastrofách (Blocco Verona, 2011). Jako mládežnické hnutí, jež je spojeno s konkrétní krajně pravicovou ideologií, překonává BS i tradiční italské politické strany, které často kvůli korupčním skandálům či konformní struktuře nejsou schopny oslovit mladé lidi.

La Muvra: silná mládež, opora italské vlasti

Turistický spolek *La Muvra* vznikl v červnu 2009 v provincii LAquila a patří do sportovního okruhu CPI. Nicméně členství v CPI není podmínkou a stačí pouze náklonnost k ideovým zásadám organizace (*La Muvra*, s.d.a). *La Muvra*, v překladu „Muflon“, má zosobňovat vzpurnost, inteligenci a vytrvalost. Celá skupina je rozdělena do tří divizí, které se soustředí na horolezectví, pěší turistiku a speleologii.

Sportovní činnost v italských horách má zocelit a připravit členstvo na aktivní politiku v italských ulicích. „*Stoupání a klesání v horách je jako dialektika (...) horolezectví je překonávání vlastních limitů a sestup do srdce hory má být duchem bádání a zvědavosti*“ (*La Muvra*, s.d.a). Na horolezecké expedice jsou členové organizace vybaveni italskou vlajkou a červeno-bílo-černou zástavou CPI,⁴⁴ jež je vztyčována na samotném vrcholu hory. Mimo vlastních zástav se používá i transparent s motem „*Země a krev Itálie*“ (*La Muvra*, 2014; Zanella, 2011). Společné výlety do italských hor pod záštitou *La Muvra* zahrnují návody na zdravé stravování, vhodné oblékání a tradiční představy o tajuplné síle hor v poetickém podání fašistického filosofa Julia Evoly (*La Muvra*, s.d.b, 2010). Tato sportovní organizace je považována za jeden z nejlépe fungujících projektů CPI, neboť je schopna pravidelně organizovat sportovní akce po celé Itálii a zasáhnout tak i širší spektrum mladých lidí.

Blocco Lavoratori Unitario: „černý“ syndikát

Fašistický syndikalismus a program původní fašistické Charty práce (*Carta lavoro*) z roku 1926 má aktivně propagovat *Blocco Lavotari Unitario* (CPI, 2013). Inspirace fašistickým dokumentem, který je zároveň návodem k politickému systému, je zřejmá, a to jak ve veřejné deklaraci BLU, tak z doložených rozhovorů členů této organizace, jež jsou zároveň členy CPI (CPI, 2014b; Antonio, 2014). Autoritářský korporativismus fašistického typu je zde spojen s představitelem italského předválečného syndikalismu a přítelem Benita Mussoliniho Filippem Corridonim (Corridoni s Mussolinim pracoval v redakci socialistických novin *Avanti*), k jehož odkazu se BLU na své facebookové stránce hlásí.

Blocco Lavotari Unitario vzniklo na jaře 2012, za popud k založení se považuje okupace ústředí Fiat, kde posléze syndikalisticky zaměřené aktivisté iniciovali vznik organizace (Fabio, 2014). Kritizuje neoliberální pojetí trhu a s tím spojenou prekarizaci námezdní práce pro etnické Italy (BLU, 2012a; Antonio, 2014; CPI, 2014b). Organizace se dostala do širšího povědomí italské veřejnosti především výše zmíněnou okupací továrny Fiat, kde protestovala proti výstavbě nadnárodních poboček mimo Itálii a stavěla se proti zaměstnávání cizinců. S heslem „*Fiat nenávidí Itálii*“ vtrhla skupina aktivistů s vlajkou CPI přímo do ústředí továrny Fiat a vyvěsila zde své transparenty (CPI, 2010b).

V současné době je cílem BLU udržení plných sociálních práv zaměstnanců, včetně omezených možností jejich propuštění. Italská pracovní legislativa je předmětem reform

od dob premiéra Maria Montiho a kritika sociálních restrikcí a nové neoliberální politiky se stala pro BLU významnou při propagaci vlastní politiky. Aktivisté BLU se snaží boj proti neoliberálnímu systému a sociálním restrikcím přenášet do italských ulic, kde vyzývají ke společnému odporu proti škrtům v sociální oblasti (Gattinara, Froio & Albanese, 2013: 253; BLU, 2012b).

Blocco Lavotari Unitario je relativně mladou sekcí CPI, která teprve formuluje vlastní strukturu. Rozvíjí se sice poměrně pomalu, ale projekty jako *Mutuo sociale*, původně projekt CPI, který je stále víc prezentován přes BLU, jež mají nabízet tzv. sociální bezúročnou hypotéky či poskytovat bydlení pro potřebné italské rodiny, se stávají v italském mládežnickém prostředí značně populární. Dosud neuskutečněným přáním CPI je transformovat BLU na funkční masové „odborové“ hnutí v duchu původní fašistické Charty práce.

Závěr

CasaPound Italia je v současné době přední pokračovatelkou tradic poválečného italského neofašismu a je zároveň nepochybnou inspirací pro velkou část evropských pravicových organizací a politických stran, které jsou otevřeně či skrytě antisystémové. Tzv. fašismus třetího tisíciletí je představován v moderní „cool“ podobě a revoluční patos neofašistického hnutí je přitažlivý zejména pro středoškolskou a vysokoškolskou mládež. „Fascist love“ nosí na sportovním tričku chlapani a dívky z CPI a hrdě se označují za fašisty třetího milénia. Italské fašistické hnutí⁴⁵ nabízí možnost stát se součástí velkého kolektivu a být v nekonformní pozici proti hlavnímu proudu a materiálním hodnotám ve společnosti. *CasaPound Italia* disponuje širokou aktivistickou sítí, jež se navzájem doplňuje, a nabízí protestně naladěné pravicové mládeži sportovní a kulturní vyžití případně spojené i s bydlením v okupovaných domech. Podstatnou součástí jsou i společné večere.⁴⁶ Neofašistické projekty tak naplňují veškerý čas a potřeby členstva, a to od základních potřeb, jakými jsou bydlení a jídlo, až po společnou sportovní činnost a angažovanou politickou práci v hnutí.

Vedení *CasaPound Italia* se snaží budovat obraz rebelského spolku s nezávislou autonomní strukturou a bez silného autoritativního centra. V politické praxi ale dominuje přísná hierarchie v čele s vůdcem a zakladatelem CPI Gianlucou Iannonem a jeho pravou rukou Simonem di Stefanem. Neotřesitelnou pozici má i centrální vedení v Římě, které je hybnou silou celé organizace. Důležitým stavebním kamenem celé struktury jsou charismatičtí „podvůdci“ jako Francesco Polacchi z *Blocco Studentesco* anebo Antonio z pobočky CPI Roma Nord. Tito regionální aktivisté se ve svých lokálních buňkách či sekcích těší velké autoritě a doposud neměli jakékoliv subversivní tendence směrem k ústřednímu vedení.⁴⁷

Antisystémovost a propagace fašismu⁴⁸ spojená s historickým revizionismem je v *CasaPound Italia* zcela zjevná. Ideologie formovaná italským fašistickým režimem je postavena na nejvyšší božský princip. Politická propaganda v ulicích i na internetových stránkách otevřeně bojuje proti poválečnému režimu liberální demokracie a představuje

Benita Mussoliniho jako jediného otce vlasti. Soudobý režim liberální demokracie bude prý nahrazen kvalitativně lepším systémem „organické demokracie“. Program neofašistické formace odkazuje na fašistické teoretiky a předkládá údajně fungující recepty z fašistické Charty práce a pozdější Veronské charty Italské sociální republiky. Sociální paternalismus fašistického typu má být uplatňován na makro a mikroekonomické úrovni s důrazem na silný stát, jenž zajistí kompletní soběstačnost nového italského státu a pro jeho obyvatele prosperitu.

Biologické rasové pojetí národa je oficiálně odmítáno, ale národ je představován zejména metaforou hierarchizovaného organismu a jedné krve. *CasaPound Italia* vychází z biologického deterministického pojetí italského národa, kde nelze do národa ani vstoupit, ani není možné z národního „organismu“ vystoupit. Oficiální médium CPI *Radio Bandiera Nera* prozatím vyzývá k vytváření ideologicky osvobozených zón uvnitř současného liberálního systému. Zároveň se volá po obnovení silného Západu, kde se bílá evropská rasa musí sjednotit, aby udržela kontrolu nad „hordami černých a žlutých národů“. Západ je nabádán k opětovné „reconquistě“ Evropy. V programových dokumentech CPI prosazuje deportaci neevropských obyvatel, která je vysvětlována z imperiálních pozic jako odplata za Libyi. Formálně deklarovaný etnopluralismus a obrana Západu otevírá současnou spolupráci neofašistické *CasaPound Italia* s regionalistickým uskupením Liga Severu, jež by byla za běžných okolností zcela nepřijatelná. Spojovacím článkem se stal veterán italské neofašistické scény Mario Borghezio, který je poslancem Evropského parlamentu a za jeho otevřeně radikální styl se mu dostává velké podpory u *CasaPound Italia*.

Úspěšný aktivistický styl CPI se zájmem pozoruje i česká krajně pravicová scéna, pro níž je významným vzorem a inspirací. Hnutí jako Červenobílí, Dělnická mládež, Revolta a informační webové stránky „Národní myšlenka“ pravidelně informují o úspěších italského neofašismu. Studentský spolek Červenobílí absolvoval cestu do Říma, kde se účastnil demonstrace s *Blocco Studentesco*. Dělnická mládež si pozvala aktivisty *Blocco Studentesco* na prvomájovou demonstraci 2014 v Ústí nad Labem. Co si současná česká krajní pravice chce vzít od svých italských soupeřů? Je možné etablovat aktivistický styl *CasaPound Italia* v českých podmínkách? Existuje možnost vytvoření jakési „černé“ evropské internacionály v čele s úspěšnou *CasaPound Italia*? Tyto otázky si určitě zaslouží další výzkum, který by přispěl k poznání současné české a evropské krajní pravice.

Poznámky /

- 1 Lze uvést např. teroristický útok fundamentálně katolického teroristy Anderse Behringa Breivika, který 22. 7. 2011 v Norsku zavraždil 77 převážně mladých sociálních demokratů.
- 2 Jedná se již o neexistující tzv. Nacionálně socialistické podzemí (NSU), které se zaměřovalo především na vraždy imigrantů a násilné loupeže ve Spolkové republice Německo.
- 3 Brněnská organizace se chlubila družbou s CPI a účastnila se i demonstrací v Římě s místní skupinou tzv. militantů (Červenobílí, 2012).

- 4 Autor participoval jako nezúčastněný a zúčastněný pozorovatel na následujících demonstracích *CasaPound Italia* či akcích s otevřenou podporou CPI – demonstrace: *Marcia per la famiglia* – Piazza Mazzini 7. 6. 2014, *Per i Maró* – Piazza di Roma 12. 6. 2014, *CasaPound in presidio contro Laura Boldrini* – Roma Nord, Piazza Perin del Vaga 27. 6. 2014, Via Cavour 12. 7. 2014; kulturní a sportovní akce organizované CPI: *Dominique Venner „samurai d'occidentale* – Via Napoleone III, Řím 21. 5. 2014, *Festival di contro economia, Dialogo con il Blocco studentesco* – Trento 24. 5. 2014, *Tana delle Tigri, International White Rex fight contest* – via Monti della Fornesina 80, Řím 30. 5. 2014; „vzdělávací“ akce s podporou CPI: *Comunità Militante Raido, Rigenerazione Evola* – via Etiopia, Řím 17. 5. 2014.
- 5 Bylo ovšem nutné se přizpůsobit jistým restriktivním požadavkům ze strany aktivistů *CasaPound Italia*. Jednalo se především o přísný zákaz fotografování, filmování a zapisování jmen členů CPI. Rovněž tak byl znemožněn vstup na akce *CasaPound Italia* s mobilním telefonem.
- 6 Dotazníkové šetření bylo provedeno v přítomnosti autora na římské centrále *CasaPound Italia* na via Napoleone III, Roma 20. 5. 2014. Šetření se účastnili autorem předem vyjednaní tři aktivisté s pověřením vydávat svá stanoviska za stanoviska *CasaPound Italia*.
- 7 Zde je pozorovatel spojen se zkoumanou skupinou prostorově. Jeho identita jako pozorovatele je členům skupiny známa. Výzkumník může věnovat všechnen svůj čas pozorování, ovšem jeho přítomnost může ovlivnit chování jednotlivých osob. Znalost prostředí poté může zabránit některým omylům v interpretaci (Disman, 2011: 306).
- 8 Studentská organizace *Blocco Studentesco*, která je mládežnickou součástí CPI, zaměřuje svou činnost na střední školy a italské univerzity. Součástí projektu je včlenit mládež do sportovních a kulturních organizací, které spadají pod hnutí (viz dále).
- 9 CPI založila vlastní odborovou organizaci *Blocco Lavoratori Unitario*, která se pokouší vyvíjet činnost např. v automobilové továrně Fiat, kde prosazuje zaměstnávání pouze Italů a uzavření mezinárodních poboček Fiat (Il Giornale, 2010; CPI, 2010b).
- 10 Okupovaná budova *CasaPound* na římském vlakovém nádraží Termini je uváděna jako oficiální centrála hnutí CPI.
- 11 Informace z rozhovoru uskutečněném s neoficiálním vedením CPI byly posléze ověřeny u představitelů regionální organizace *CasaPound – Roma Nord*, u agilních aktivistů na demonstracích a v tzv. kulturním centru zaměřujícím se na propagaci fašismu a cílený revizionismus, které spolupracuje s CPI (centrum Raido, via Sciré 21/23, Řím).
- 12 Autor získával cenné kontakty také v prostředí italské univerzity Univerzita La Sapienza di Roma, kde někteří studenti sympatizují či se přímo angažují v *Blocco Studentesco*. Přístup k regionální buňce Roma Nord umožnil vůdčí padesátiletý aktivista vystupující pod jménem Antonio.
- 13 Právě pro italský fašismus je podstatný autoritářský korporativismus, o němž Mussolini prohláшал, že je „třetí cestou“ mezi kapitalismem a socialismem. Třetí cesta se později začala recyklovat v italském neofašistickém „podzemí“ v 60. letech 20. stol a byla formulována teoretiky fašismu, jako byli Julius Evola či Franco Freda.
- 14 V italském prostředí se jedná spíše o tradiční prosazování římskokatolické církve. *Movimento Sociale Italiano*, coby první významná poválečná neofašistická strana Evropy, prosazovala římskokatolickou víru jako jediné státní náboženství Italské republiky (Payne, 1995: 509). Pangermánská iracionální mytologie je tak v italském prostředí spíše okrajovým jevem.
- 15 Giorgio Locchi (2011: 24) ve své eseji „Podstata fašismu“ analyzuje vnímání dějin fašistů a popisuje je jako návrat k nějakému velkému „počátku“, k více či méně vzdálené „minulosti“, ale

- zároveň se tento odkaz stává projektem pro budoucnost jakožto cíl, jehož je třeba dosáhnout (např. římskost v italském fašismu anebo předkřesťanské germánství v hitlerovském Německu).
- 16 Myšlenka „reconquisty“ Evropy se objevuje i v českém prostředí u skupin jako je Generace identity (2014) či Revolta (2012).
 - 17 Jedná se zejména o tzv. lateránské smlouvy, které podepsal fašistický režim s institucí římskokatolické církve v roce 1929.
 - 18 První velký bombový útok byl proveden 28. října 1951 na výročí „velkého“ fašistického pochodu na Řím. Bombové útoky poté směřovaly na centrály levicových politických stran a na instituce Spojených států amerických (Gaddi, 1974: 3–43).
 - 19 V tehdejší polarizovaném extrémním multipartismu zajišťoval výsledek MSI nad 5 % dominantní postavení na italské krajní pravici a jistý blokační charakter v italském parlamentu.
 - 20 *Stragismo* je spojeno s bombovými útoky převážně neofašistických aktivistů od 60. až do poloviny let 80. minulého století. K největším masakrům došlo v Miláně v roce 1969 a v roce 1980 na vlakovém nádraží v Boloni, kde bomba zanechala 80 mrtvých a desítky zraněných (Gaddi, 1974: 15–50; Bull, 2007).
 - 21 *Fiamma Tricolore* si ponechává symbol plamene italské trikolory, který převzala právě od neofašistické MSI.
 - 22 Otevřeně radikální a antisystémové skupiny byly samozřejmě i na levé části politického spektra, což ale není předmětem výzkumu této studie.
 - 23 *Centro studi Ordine Nuovo* vydávalo především eseje Julia Evoly. Mezi významné neofašistické aktivisty, kteří byli činní v organizaci, patřil i neofašistický filosof Franco Freda. Evolova filosofická díla měla např. značný vliv na francouzskou a španělskou krajní pravici (Milza, 2003: 89–113, 2005; Gaddi, 1974: 3–43).
 - 24 Punkrocková *ZetaZeroAlfa* se již od svých začátků hlásila k historii fašistické Itálie a pořádala krajně pravicové hudební festivaly „Rock proti komunismu“ (RAC).
 - 25 Gianluca Iannone (narozený v roce 1973) již ve svých 14 letech začínal s politickou kariérou v mládežnické organizaci *Fronte della Gioventú*, která fungovala v rámci krajně pravicové MSI. V roce 1995 založil nahrávací studio *Rupe Tarpea Produzioni*, jež se zaměřuje na krajně pravicovou hudební produkci. Mezi Iannoneho aktivity patří i publikační činnost pro měsíčník *Occidentale*, který pranýřuje materiální hodnoty západní společnosti a propaguje italský fašismus (Iannone, s.d.).
 - 26 *CasaPound Italia* si dává do názvu jméno básníka a literáta Ezry Pounda, který ale byl také anti-semitou a podporovatel režimu Benita Mussoliniho, v němž spatřoval opětovné vzkříšení Evropy a návrat k antické tradici. Básně Ezry Pounda a záznamy z dobového fašistického *Radio Roma*, kde básník propagoval italský fašistický režim, vysílá dodnes CPI na svém *Radio Bandiera Nera* (Rádio černá vlajka).
 - 27 Simone di Stefano (narozen 1976) se narodil na římském předměstí Garbatella. Simone di Stefano se angažoval již ve svých 16 letech a pracoval pro *Movimento Sociale Italiano*. Po vstupu MSI do koalice se Silviem Berlusconiem stranu opustil. Di Stefano stál u zrodu CPI a dnes má v organizaci na starost propagandu a komunikaci (Corriere della sera, 2013).
 - 28 Podle některých aktivistů ustupuje i tanec *cinghiamattanza*, který CPI nedělá dobrou pověst na veřejnosti.

- 29 Při diskuzích a nahrávaných rozhovorech uskutečněných s aktivisty a centrálním vedením *CasaPound Italia* byly rázně odmítnuty pojmy neofašismus či postfašismus. Členové CPI sami sebe označují buď za fašisty, anebo za tzv. fašisty třetího milénia (CPI, 2014b; Antonio, 2014).
- 30 Ohledně kompromisů se CPI domnívá, že fašistický režim dělal zbytečně velké ústupky římskokatolické církvi, i když někteří nezpochybňují důležitou úlohu římskokatolické církve jako součásti italské tradice.
- 31 Julius Evola sice nikdy do Fašistické strany Itálie nevstoupil, ale byl důležitým teoretikem antiračionální pohanské podoby fašismu a jeho dílo často vycházelo z myšlení Friedricha Nietzscheho.
- 32 Snad nejslavnějším kultem mezi italskou neofašistickou mládeží je případ Francesca Cecchina, který měl být zavražděn členem Komunistické strany Itálie, když červnu 1979 na agitační akci vylepoval plakáty. Na výročí jeho smrti 16. června bývají ulice Říma zaplaveny plakáty Cecchina v rytířské zbroji a s textem, jenž oslavuje údajnou Cecchinovu hrdinskou smrt.
- 33 Mýtus fašistické „revoluce“ je chápán skrze osvobození rasy a ducha a vytvoření nového člověka. Jedná se tedy spíše o vytvoření fikce tzv. konzervativní „revoluce“, která sní o navrácení vysněného národa do jeho bájně a slavné epochy (Locchi, 2011: 24).
- 34 Členové a sympatizanti CPI sebekriticky přiznávají, že zatím mezi dělníky větší úspěch nemají, a tak se zaměřují na blokády a manifestace, aby se dostali nejdříve do širšího povědomí (Antonio, 2014).
- 35 Zodpovědné vedení, které má pověření vydávat stanoviska CPI. Ke struktuře organizace viz níže v textu.
- 36 Giovanni Gentile byl Mussoliniho dvorní filosof a jeho fašistické teorie jsou dodnes inspirací mezi neofašistickou mládeží. Zejména u antisystémových pravicových spolků se téměř vždy odkazuje na Gentileho publikace (např. *Manifesto degli intellettuali del fascismo, Che cos'è il fascismo, Origini e dottrina del fascismo*), které jsou volně dostupné v neofašistických kulturních centrech.
- 37 Podobně jako u starých fašistů je korporativismus používán jako synonymum k organické společnosti, která musí být podle fašistů vybudována na korporativistických základech.
- 38 Odkaz starého Říma představuje důležitou součást identity aktivistů, kteří se netají tím, že navazují na historickou Římskou říši. Pozdravem aktivistů CPI je silné vzájemné sepětí předloktí ve stylu římských legionářů.
- 39 CasaPound Italia např. poskytla „humanitární“ pomoc národně osvobozenecům jednotkám v Barmě, kde organizovala dodávku potravin a léků, včetně poskytnutí dvou italských lékařů. „Humanitární“ akce se účastnil i vůdce hnutí Gianluca Iannone (CPI, 2010a).
- 40 Francesco Polacchi se narodil v roce 1986 v Římě, kde také na Universitě Roma Tre studuje historii; dodnes je přední postavou organizace *Blocco Studentesco* a má na starost komunikaci s veřejností (Avgvsto, 2010).
- 41 28. říjen byl ve fašistickém státě státním svátkem a rovněž tak dnem fašistického Nového roku, poté, co byl v roce 1927 zaveden nový fašistický kalendář (Paxton, 2004: 107).
- 42 Integrovaný nacionalista a básník Gabriele d'Annunzio, který měl blízko k Benitu Mussolinimu, je u italské krajní pravice ctěn za invazi dnes chorvatského města Rijeka a blízkých ostrovů.
- 43 Všechny poválečné vlády, včetně vlády s tehdejší Národní aliancí, jsou na neofašistické scéně považovány za liberálně levicové, nehledě na účast Křesťanské demokracie v koaličních vládách (Antonio, 2014).

- 44 *CasaPound Italia* disponuje dvoji barevnou variací vlastní vlajkové zástavy. V prvním případě je vlajka v tradiční italské trikoloře a druhý symbol hnutí je v barevné variaci červená, černá a bílá.
- 45 CPI otevřeně trvá na označení za fašistické hnutí a pojem neofašismus mají za bezdůvodný a nesmyslný konstrukt (CPI, 2014c; Antonio, 2014).
- 46 Pospolitost komunity a jednotlivé společné rituály jsou integrální součástí *CasaPound Italia*. Sjednocená homogenní národní komunita je ve fašistickém hnutí představována jako totální obrana proti liberálním hodnotám moderní společnosti (Griffin, 1993; Iordachi, 2010: 113–136).
- 47 Autor textu připouští, že odlišná situace může být na severu Itálie, jelikož výzkum byl zaměřen na jih Itálie a na centrální vedení v Římě. Nicméně ani na demonstracích CPI či facebookových diskuzích nezaznamenal jakoukoliv silnější kritiku stávajících poměrů v CPI.
- 48 Propagace fašismu a rasistických teorií je v Itálii sice zakázaná, ale společensky je ve velké míře tolerovaná. Např. ústřední vedení CPI okupuje velkou státní budovu přímo v centru Říma. V Římě lze nalézt čtvrti postavené Benitem Mussolinim, jako jsou EUR a Libia, kde dodnes zůstává původní dobová fašistická propaganda, která je součástí domů a mostů. Vyjmenované městské části jsou dnes také popsány propagandistickým graffiti oslavujícím epochu italského fašismu.

Seznam zdrojů /

Alter, P. (1990) *Nationalism*. London: Edward Arnold.

Alternativeright (2012) Interview with Gianluca. *Alternativeright*, 24. 10. 2012. Online: <http://www.alternativeright.com/main/the-magazine/in-the-house-of-pound> [10. 2. 2015].

Antonio (2014) *Zaznamenaný rozhovor vedený autorem s aktivistou z Roma Nord*. Ponte Milvio, 29. 6. 2014.

Archivio nonconforme (s.d.) Elenco testi Y – Z. *Archivio nonconforme*.

Online: <http://archiviononconforme.blogspot.it/p/elenco-testi-y-z.html> [13. 4. 2015].

Avgvsto (2010) Intervista a Francesco Polacchi. *Avgvsto*, 8. 4. 2010. Online: <http://augustomovimento.blogspot.cz/2010/04/intervista-francesco-polacchi.html> [6. 4. 2015].

Barbieri, D. (1976) *Agenda nera: Trent'anni di neofascismo in Italia*. Roma: Coines.

Belci, F. (1977) *Nazionalismo e neofascismo nella lotta politica al confine orientale. 1945–47*. Trieste: Istituto regionale.

BS (s.d.) Oficiální internetové stránky. Online: <http://www.bloccostudentesco.org> [3. 4. 2015].

BS (2014) Università: BS, 1400 voti al Cnsu su Roma, 4 eletti a Roma Tre. *Blocco Studentesco*, 14. 5. 2014. Online: <http://www.bloccostudentesco.org/news/183-universita-blocco-studentesco-1400-voti-al-cnsu-su-roma-4-eletti-a-roma-tre.html> [4. 4. 2015].

BS Ascoli (2014) Blocco Studentesco, Basta Disoccupazione – Corteo. *Blocco Studentesco Ascoli*, Facebook, 24. 10. 2014. Online: <https://www.facebook.com/notes/blocco-studentesco-ascoli/blocco-studentesco-basta-disoccupazione-corteo-24102014/991100067572644> [4. 4. 2015].

- BS di Roma (2012) Viva il fascismo. *Blocco Studentesco di Roma*, Facebook, 28. 10. 2012. Online: https://mbasic.facebook.com/profile.php?v=timeline&timecutoff=1389992562&page=9§ionLoadingID=m_timeline_loading_div_1357027199_1325404800_8_9&timeend=1357027199×tart=1325404800&tm=AQAVL6ltdppuZnYU&id=496030307076940 [3. 4. 2015].
- Blocco Verona (2011) Alluvione: I volontari di CasaPound Italia ad Aulla (MS) per ripulire dal fango strade ed edifici. *Blocco Verona*, 30. 10 2011. Online: <http://bloccoverona.blogspot.cz/1999/11/alluvione-i-volontari-di-casapound.html> [6. 4. 2015].
- BLU (2012a) Non crediamo alla cura Monti. *Sindacato BLU*, Facebook, 5. 4. 2012. Online: <https://www.facebook.com/249898998432547/photos/a.270325779723202.69031.249898998432547/270327176389729/?type=1&theater> [6. 4. 2015].
- BLU (2012b) Salerno: in piazza il sindacato Blu per manifestare contro l'abrogazione dell'articolo 18. *Sindacato BLU*, Facebook, 11. 11. 2012. Online: <https://www.facebook.com/249898998432547/photos/a.270229106399536.69000.249898998432547/376382702450842/?type=1&theater> [6. 4. 2015].
- Bosworth, J. R. /ed./ (2009) *The Oxford Handbook of Fascism*. Oxford: Oxford University Press.
- Bull, C. A. (2007) *Italian Neofascism: The Strategy of Tension and the Politics of Nonreconciliation*. Oxford: Berghahn Books.
- Corriere della sera (2013) Simone di Stefano. *Corriere della sera, Elezioni 2013*. Online: http://www.corriere.it/Speciali/Politica/2013/elezioni/amministrative/feed/comunali/biografie/roma_di_stefano.shtml [10. 4. 2015].
- CPI (2010a) CasaPound e Popoli in missione umanitaria tra i Karen. *CasaPound Italia*, Youtube, 20. 10. 2010. Online: <https://www.youtube.com/watch?v=n-UOyOTr96k> [6. 4. 2015].
- CPI (2010b) Casapound occupa Fiat Center a Roma. *CasaPound Italia*, Youtube, 2. 2. 2010. Online: <https://www.youtube.com/watch?v=zS9T-sCO6QA> [3. 2. 2015].
- CPI (2012) *Manifest CasaPound Italia*. Leták – archiv autora.
- CPI (2013) *Una Nazione. Il Programma Politico di CasaPound Italia*. Online: <http://94.23.251.8/~casapoun/images/unanazione.pdf> [4. 4. 2015].
- CPI (2014a) CasaPound Italia F.A.Q. *CasaPound Italia*. Online: <http://www.casapounditalia.org/p/le-faq-di-cpi.html> [10. 4. 2015].
- CPI (2014b) *Rozhovor vedený autorem na centrále CasaPound Italia*. Termini, 20. 5. 2014.
- CPI (2014c) *Záznam z konference „Rigenerazione Evola – La militanza contra L'Accademia“*. Řím – via Etiopia, 17. 5. 2014.
- Červenobílí (2012) Červenobílí v Římě (videoreport). *RSSPortal*, 13. 1. 2012. Online: <http://rssportal.cz/cervenobili-v-rime-videoreport-606393> [5. 4. 2015].
- Dělnická mládež (2014) DM a Blocco Studentesco: Společně v boji za novou Evropu. *Dělnická mládež*, 6. 5. 2014. Online: <http://www.delnickamladez.cz/dm-a-blocco-studentesco--spolecne-v-boji-za-novou-evropu> [10. 3. 2015].

- Délský potápěč (2009) Příběh CasaPound. *Délský potápěč*, 29. 11. 2009. Online: <http://deliandiver.org/2009/11/pribeh-casa-pound.html> [3. 4. 2015].
- Délský potápěč (2013) CasaPound: Pokud chcete změnit svoji zemi, změňte nejprve sebe. *Délský potápěč*, 10. 2. 2013. Online: <http://deliandiver.org/2013/02/casa-pound-pokud-chcete-zmenit-svoji-zemi-zmente-nejprve-sebe.html> [10. 4. 2015].
- Disman, M. (2011) *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum.
- Eatwel, R. (2003) Ten theories of the extreme right. In P. H. Merkl, L. Weinberg (eds.) *Right-wing Extremism in the Twenty-first Century*, 47–73. London: Routledge.
- EP (2014) Výsledky evropských voleb 2014. *Evropský parlament*. Online: <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/cs/country-introduction-2014.html> [13. 4. 2015].
- Evola, J. (1934) *Rivolta contro il mondo moderno*. Milano: Ulrico Hoepli.
- Fabio (2014) *Zaznamenaný rozhovor vedený s aktivistou z Roma Nord*. Ponte Milvio, 3. 7. 2014.
- Farcito, A. M., Buzzano, V. (2002–2003) *Dizionario del fascismo*, 785–787. Torino: Einaudi.
- Focarelli, F. (2010) Le donne di CasaPound. *Avgvsto*, 28. 5. 2010. Online: <http://augustomovimento.blogspot.cz/2010/05/le-donne-di-casapound.html> [6. 4. 2015].
- Fredrickson, G. (2003) *Rasismus: stručná historie*. Praha: BB art.
- Gaddi, G. (1974) *Neofascismo in Europa*. Milano: La Pietra.
- Gattinara, P. G., Froio, C. (2014) Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia. *International Journal of Conflict and Violence*, 8(1), 154–170.
- Gattinara, P. G., Froio, C., Albanese, M. (2013) The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Journal of Comparative Fascist Studies*, 2(2), 234–258.
- Generace identity (2014) My jsme pochodní Reconquisty. *Generace identity*, Facebook, 7. 4. 2014. Online: <https://www.facebook.com/GeneraceIdentity/photos/pb.143967995814039.-2207520000.1415465287./217080728502765/?type=1&theater> [4. 4. 2015].
- Griffin, R. D. (1993) *The Nature of Fascism*. London: Routledge.
- Hendl, J. (2008) *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.
- Heywood, A. (2008) *Politické ideologie*. Plzeň: Aleš Čeněk.
- Iannone, G. (s.d.) Gianluca Iannone – informace o stránce. *Gianluca Iannone*, Facebook. Online: https://www.facebook.com/pages/Gianluca-Iannone/34745146386?sk=info&tab=page_info [15. 4. 2015].
- Iannone, G. (2010) Intervista a Gianluca Iannone. *Radio Bandiera Nera*, 4. 4. 2010. Online: http://casapoundvaldinievole.giovani.it/diari/3123071/intervista_a_gianluca_iannone.html [12. 4. 2015].
- Ignazi, P. (1994) *Postfascisti? Dal Movimento sociale italiano ad Alleanza nazionale*. Bologna: Il Mulino.

- Il Giornale (2010) Roma, blitz di Casapound contro Fiat: occupata concessionaria, 100 sigillate. *Il Giornale*, 2. 2. 2010. Online: <http://www.ilgiornale.it/news/roma-blitz-casapound-contro-fiat-occupata-concessionaria-100.html> [6. 4. 2015].
- Il Tempo (2014) Noi, neri di CasaPound dialoghiamo con lui. *Il Tempo*, 25. 10. 2014. Online: <http://www.iltempo.it/politica/2014/10/25/noi-neri-di-casapound-dialoghiamo-con-lui-1.1334014> [6. 4. 2015].
- Iordachi, C. (2010) *Comparative fascist studies: New perspectives*. New York: Routledge.
- Kington, T. (2011) Florence gunman shoots Senegalese street vendors dead. *The Guardian*, 13. 12. 2011. Online: <http://www.theguardian.com/world/2011/dec/13/florence-gunman-shoots-street-vendors> [6. 4. 2015].
- La Mosca Bianca (2008) Noi siamo quelli che vanno per mare. Intervista a Gianluca, Iannone. *La Mosca Bianca*, 10. 6. 2008. Online: <http://www.lamoscabianca.eu/INTERVISTE/iannonegianluca100608.htm> [4. 4. 2015].
- La Muvra (s.d.a) Chi siamo. *La Muvra*. Online: http://www.lamuvra.org/gruppo_chi_siamo.php [6. 4. 2015].
- La Muvra (s.d.b) La Muvra Gruppo Escursionistico Montano. *La Muvra*, Facebook. Online: <https://www.facebook.com/pages/La-Muvra-Gruppo-Escursionistico-Montano/147148955329559?sk=info> [6. 4. 2015].
- La Muvra (2010) Un anno dopo – La Muvra. *La Muvra G.E.M.*, Youtube, 12. 9. 2010. Online: <http://www.youtube.com/watch?v=Xay2CeXaJtY> [6. 4. 2015].
- La Muvra (2014) La Muvra in Istria 09.02.2014. *La Muvra G.E.M.*, Youtube, 10. 2. 2014. Online: <http://www.youtube.com/watch?v=c-dqk6wW0CE> [6. 4. 2015].
- La Stampa (2012) Roma, altri blitz neofascisti in tre scuole. *La Stampa*, 23. 10. 2012. Online: <http://www.lastampa.it/2012/10/23/italia/cronache/roma-altri-blitz-neofascisti-in-tre-scuole-djfnltnYyNvKp9UQNtjTN/pagina.html> [6. 4. 2015].
- Lapia, R. (2010) Casa Pound Italia: piccoli neofascisti crescono. *Cafebabel*, 23. 10. 2010. Online: <http://www.cafebabel.it/societa/articolo/casa-pound-italia-piccoli-neofascisti-crescono.html> [6. 4. 2015].
- Libero (2014) Casapound, l'intervista a Gianluca Iannone: "Il nostro nemico comune è questa Unione Europea". *Libero*, 21. 10. 2014. Online: <http://www.liberoquotidiano.it/news/politica/11710331/Casapound--l-intervista-a-Gianluca.html> [4. 4. 2015].
- Locchi, G. (2011) *Podstata fašismu*. Praha: Délský potápěč.
- Mauro (2014) *Zaznamenaný rozhovor vedený autorem s aktivistou CasaPound Italia*. Piazza del Popolo, 1. 5. 2014.
- Milza, P. (2003) *Europa estrema. Il radicalismo di destra dal 1945 ad oggi*. Roma: Carocci.
- Milza, P. (2005) *Evropa v černých košilích*. Praha: Themis.
- Modráček, F. (1947) *Fašistické převraty: krise poválečných demokracií*. 3. vyd. Praha: Jaroslav Salivar.

- Mudde, C. (2007) *Populist radical right parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- MV ČR (2012) Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2012. *Ministerstvo vnitra ČR*. Online: <http://www.mvcr.cz/soubor/zprava2012pspcr-pdf.aspx> [4. 4. 2015].
- MV ČR (2013) Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2013. *Ministerstvo vnitra ČR*. Online: <http://www.mvcr.cz/soubor/zprava2013-web-pdf.aspx> [4. 4. 2015].
- Paxton, R. O. (2004) *Anatomie fašismu*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Payne, S. G. (1995) *A History of Fascism, 1914–1945*. Madison: University of Wisconsin Press.
- Pitigliani, F. (1993) *The Italian Corporative State*. London: King and Son.
- Primicerio, G. (2009) Intervista a Francesco Polacchi. *Gabriela Primicerio*, Youtube, 27. 1. 2009. Online: <https://www.youtube.com/watch?v=jnurUgMNVDE> [5. 4. 2015].
- Radio Bandiera Nera (s.d.) Sul fronte dell'essere. Immigrazione, identità, cittadinanza: dati, soluzioni ed equivoci secondo la visione di CasaPound Italia. *Radio Bandiera Nera*. Online: <http://www.radiobandieranera.org/immigrazionepdf.pdf> [10. 4. 2015].
- Rataj, J. (2006) *Vize české nacionální politiky v soudobých konceptech krajní pravice v České republice*. In J. Němec, M. Šustková, M. (eds.) *III. Kongres českých politologů, Olomouc 8.–10. 9. 2006*, 170–191. Praha – Olomouc: Česká společnost pro politické vědy.
- Revolta (2012) Casapound ve znamení aktivismu. *Revolta*, 30. 9. 2012. Online: <http://revolta114.blogspot.cz/2012/09/casapound-ve-znameni-aktivismu.html> [5. 3. 2015].
- Segreto, L. (1998) Italian Capitalism between the Private and Public Sectors, 1933–1993. *Business and Economic History*, 27(2), 455–468.
- Signorelli, A. (2014) Lega Nord e Casa Pound: Salvini prepara il Front National italiano. *Polisblog*, 6. 10. 2014. Online: <http://www.polisblog.it/post/261522/lega-nord-casa-pound-salvini-prepara-il-front-national-italiano> [10. 4. 2015].
- Zanella, M. (2011) La Muvra Trentino Alto Adige – Escursione sul monte Stivo. *Marco Zanella*, Youtube, 13. 4. 2011. Online: <http://www.youtube.com/watch?v=MfPUNYKVSEk> [6. 5. 2015].
- Zetazeroalfa (2012) Zetazeroalfa – “Cinghiamattanza” Rupe Tarpea Produzioni. *Archivio Non Conforme*, Youtube, 5. 8. 2012. Online: <http://www.youtube.com/watch?v=CEYliFw8IEw> [11. 4. 2015].